

2023

SANSKRIT

(Regular Elective)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks
for the questions

Answer the questions from any one Option

OPTION—A

Paper : SKT-RE-5016

(Theatre and Dramaturgy in Sanskrit)

UNIT—I

(Theatre : Types and Construction)

(Marks : 25)

1. Answer the following questions in brief : 1×3=3

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ চমুকৈ লিখাঁ :

(a) Who is the author of the *Nāṭyaśāstra*?

‘নাট্যশাস্ত্ৰ’ৰ ৰচক কোন ?

(b) In which Chapter of the *Nāṭyaśāstra* the
construction of *नाट्यगृह* is found?

‘নাট্যশাস্ত্ৰ’ৰ কোনটো অধ্যায়ত নাট্যগৃহৰ বিষয়ে আলোচনা
কৰা হৈছে ?

(c) How many types of Theatre are mentioned in the *Nāṭyaśāstra*?

‘নাট্যশাস্ত্ৰ’ত কেইপ্ৰকাৰৰ নাট্যগৃহৰ বিষয়ে কোৱা হৈছে ?

2. What should be the length and breadth of the Theatre meant for mortals? 2

মৰ্ত্যবাসীৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত নাট্যগৃহৰ দৈৰ্ঘ্য আৰু প্ৰস্থ কিমান হোৱা উচিত ?

3. What are the disadvantages of a too big Theatre? Write briefly. 5

অতি বৃহৎ নাট্যগৃহৰ অসুবিধাসমূহ কি কি ? চমুকৈ লিখাঁ।

4. Write a short note on either *রাংগপীঠ* or *প্ৰেক্ষকোপবেশা*. 5

ৰংগপীঠ নাইবা প্ৰেক্ষকোপবেশাৰ ওপৰত এটি চমু টোকা লিখাঁ।

5. Answer any one of the following questions : 10

তলৰ যি কোনো এটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখাঁ :

(a) Write a note on the contribution of the *Nāṭyaśāstra* to the field of dramaturgy.

সংস্কৃত নাট্যসাহিত্যলৈ ‘নাট্যশাস্ত্ৰ’ৰ অৱদানৰ বিষয়ে এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰাঁ।

(b) Write a note on the ceremony of laying the foundation and the installation of pillars of a playhouse.

নাট্যগৃহৰ ভেটিস্থাপনৰ অনুষ্ঠান আৰু স্তম্ভস্থাপনৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখাঁ।

(c) Prepare a note on the विकृष्टनाट्यगृह.

বিকৃষ্ট নাট্যগৃহৰ বিষয়ে এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰাঁ।

UNIT—II

[Drama : Vastu (Subject Matter), Netā and Rasa]

(Marks : 35)

6. Answer the following questions : 1×5=5

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়াঁ :

(a) What is meant by वस्तु?

বস্তু বুলিলে কি বুজাঁ ?

(b) Name one धीरललित type of Nāyaka.

ধীৰললিত নায়ক এগৰাকীৰ নাম লিখাঁ।

(c) Name the स्थायिभाव of करुणरस.

কৰুণৰসৰ স্থায়িত্বৰ নাম লিখাঁ।

(4)

(d) Give one example of स्वीया नायिका.
स्वीया नायिकाৰ উদাহৰণ দিয়াঁ ।

(e) 'अपवारित' is a संलाप / रस / अर्थोपक्षेपक.

(Choose the correct word)

'अपवारित' হৈছে সংলাপ / रस / अर्थोपक्षेपक ।

(शुद्ध उत्तरटो लिखाँ)

7. Answer the following questions (any two) : $5 \times 2 = 10$

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়াঁ (যি কোনো দুটা) :

(a) What is the difference between प्रवेशक and विश्वम्भक? Discuss briefly.

প্ৰবেশক আৰু বিশ্বম্ভকৰ মাজত পাৰ্থক্য কি? চমুকৈ আলোচনা কৰাঁ ।

(b) Prepare a note on either विदूषक or कण्वुकी.

বিদূষক নাইবা কণ্বুকীৰ ওপৰত এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰাঁ ।

(c) Show your acquaintance with the अर्थप्रकृतिs of a Sanskrit drama.

সংস্কৃত নাটকৰ অৰ্থপ্ৰকৃতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাঁ ।

(d) Write a note on नायक of Sanskrit drama.

সংস্কৃত নাটকৰ নায়কৰ বিষয়ে এটি টোকা যুগুত কৰাঁ ।

8. Answer any two of the following questions :

10×2=20

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ লিখাঁ :

(a) Show your acquaintance with the কার্যাবস্থা of Sanskrit drama.

সংস্কৃত নাটকৰ কাৰ্যাবস্থাৰ বিষয়ে এটি পৰিচয় আগবঢ়োৱাঁ।

(b) Define रस and discuss the ingredients of Rasanisṣpatti.

ৰসৰ সংজ্ঞা দিয়া আৰু ৰসনিষ্পত্তিৰ উপাদানবোৰৰ বিষয়ে আলোচনা আগবঢ়োৱাঁ।

(c) Write a note on सन्धि.

সন্ধিৰ বিষয়ে এটি টোকা যুগুত কৰাঁ।

UNIT—III

(Tradition and History of Indian Theatre)

(Marks : 20)

9. Answer the following questions :

1×2=2

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়াঁ :

(a) Who created Nāṭyveda?

‘নাট্যবেদ’ৰ স্ৰষ্টা কোন ?

(b) Bhāratanaṭyam was originated in the State of Uttar Pradesh / Tamil Nadu / Assam.

(Choose the correct word)

ভাৰতনাট্যমৰ উৎপত্তি-স্থান হ’ল উত্তৰ প্ৰদেশ / তামিলনাডু / অসম।

(শুদ্ধ উত্তৰটো লিখাঁ)

10. Write brief notes on any *four* of the following :

2×4=8

Temple Theatre; Folk Theatre; Court Theatre; Commercial Theatre; State of Vedic age; Open Theatre.

তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমুকৈ লিখাঁ :

মন্দিৰ ৰংগমঞ্চ ; লোকনাট্য ; কোৰ্ট থিয়েটাৰ ; ব্যৱসায়িক থিয়েটাৰ ; বৈদিক যুগৰ নাট্যকলা ; মুক্ত নাট্যশালা ।

11. Answer any *one* of the following :

10

তলৰ যি কোনো এটাৰ উত্তৰ লিখাঁ :

(a) Write a note on the development of stage during pre-historic age.

প্ৰাগ্-ঐতিহাসিক কালত হোৱা মঞ্চৰ বিকাশৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাঁ ।

(b) Prepare a note on the Modern Theatre in India.

ভাৰতত আধুনিক নাট্যশালাৰ বিষয়ে এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰাঁ ।

(c) Write an exhaustive note on the State level theatre.

ৰাজ্যিক স্তৰৰ নাট্যশালা প্ৰসংগত বিশদ আলোচনা আগবঢ়োৱাঁ ।

(7)

OPTION—B

Paper : SKT-RE-5026

(Fundamentals of Āyurveda)

UNIT—I

(Introduction of Āyurveda)

(Marks : 30)

1. Answer the following questions in brief : 1×4=4

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ সংক্ষেপে দিয়া :

(a) Write the derivation of the term 'আয়ুৰ্বেদ'.

'আয়ুৰ্বেদ' শব্দটোৰ ব্যুৎপত্তি লিখা।

(b) According to Caraka, of which Veda, Āyurveda is regarded as the Upaveda?

চৰকৰ মতে আয়ুৰ্বেদ কোনখন বেদৰ উপবেদ ?

(c) What is the principal work of Dhanvantari school of আয়ুৰ্বেদ?

আয়ুৰ্বেদৰ ধন্বন্তৰি শাখাৰ মূল গ্ৰন্থখন কি ?

(d) Who is the author of the book 'ভাবপ্রকাশ'?

'ভাবপ্রকাশ' গ্ৰন্থখনৰ লিখক কোন ?

2. Answer the following questions :

2×3=6

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখাঁ :

- (a) What is the 'বৃহত্ত্ৰয়ী'?
'বৃহত্ত্ৰয়ী' মানে কি ?
- (b) Write a short note on the 'অষ্টাঙ্গহৃদয়'.
'অষ্টাঙ্গহৃদয়'ৰ ওপৰত এটি চমু টোকা লিখাঁ ।
- (c) Give an introduction of পুনৰ্বসু.
পুনৰ্বসুৰ এটি পৰিচয় দিয়াঁ ।

3. Answer any two of the following questions :

10×2=20

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ লিখাঁ :

- (a) Discuss the development of the Āyurveda in the medieval period of India.
ভাৰতৰ মধ্যবতীযুগত আয়ুৰ্বেদৰ বিকাশ সম্পৰ্কে এটি আলোচনা আগবঢ়োৱাঁ ।
- (b) Prepare a note on the advent of Āyurveda (আয়ুৰ্বেদ-অবতরণম্).
আয়ুৰ্বেদৰ অবতৰণ সম্পৰ্কে এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰাঁ ।
- (c) Give an introduction of the Dhanvantari school of Āyurveda.
আয়ুৰ্বেদ শাস্ত্ৰৰ ধন্বন্তৰি শাখাৰ এটি পৰিচয় প্ৰদান কৰাঁ ।
- (d) Write a note on the contribution of Mādhava in the field of Āyurveda.
আয়ুৰ্বেদ শাস্ত্ৰলৈ মাধৱৰ অৱদান সম্পৰ্কে এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰাঁ ।

4. Explain any one of the following : 5

তলৰ যি কোনো এটাৰ ব্যাখ্যা কৰাঁ :

(a) कटुतिक्तकषायाणि वातलानि लघूनि च।
वर्जयेदन्नपानानि शिशिरे शीतलानि च॥

(b) शारदानि च माल्यानि वासांसि विमलानि च।
शरत्काले प्रशस्यन्ते प्रदोषे चेन्दुरश्मयः॥

5. Translate into English or Assamese any one of the following : 5

তলৰ যি কোনো এছোৱা ইংৰাজী বা অসমীয়ালৈ অনুবাদ কৰাঁ :

(a) वर्षाशरद्धेमन्तेषु तु दक्षिणाभिमुखेऽर्के कालमार्गमिघवातवर्षा-
भिहतप्रतापे, शशिनि चाव्याहतबले, माहेन्द्रसलिल-
प्रशान्तसन्तापे जगति, अरूक्षा रसाः प्रवर्धन्ते।

(b) देशानामामयानां च विपरीतगुणं गुणैः।
सात्म्यमिच्छन्ति सात्म्यक्षाश्चेष्टितं चाद्यमेव च॥

6. Answer any one of the following :

10

তলৰ যি কোনো এটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখাঁ :

(a) Discuss the condition of nature and body in the period of low nutrition or absorption.

অল্প পোষণ অথবা আদান কালৰ প্ৰাকৃতিক তথা শাৰীৰিক স্থিতিৰ ওপৰত এটি আলোচনা আগবঢ়োৱাঁ ।

(b) Write a note on the regimen of winter season.

হেমন্তকালৰ ঋতুচৰ্যাৰ ওপৰত এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰাঁ ।

UNIT—III

(Bhaiṣajyaratnāvalī)

(Marks : 30)

7. Answer the following questions in brief :

1×6=6

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ সংক্ষেপে দিয়াঁ :

(a) How many প্ৰকৰণs (Chapters) are there in the Bhaiṣajyaratnāvalī ?

‘ভৈষজ্যৰত্নাৱলী’ত কিমানটা প্ৰকৰণ (অধ্যায়) আছে ?

(b) ‘বন্দেঃম্বিকাচন্দ্রচূড়ী’

Who is অম্বিকা?

অম্বিকা কোন ?

8.

10

(c) 'स्वनाम्ना संहितां चक्रे लक्ष्मणलोकधीमुत्तम।'

Which 'संहिता' is referred to here?

কোনখন 'সংহিতা'ৰ কথা ইয়াত কোৱা হৈছে ?

(d) 'आययो द्विविधाः प्रोक्ताः'

What are those two types of diseases?

দুই প্ৰকাৰৰ ব্যাধি কি কি ?

(e) How is the पापजन्माधि cured?

পাপজন্ম্যাধিৰ উপশম কিদৰে হয় ?

(f) 'चिकित्सा विविधा मता'

What are those three types of treatments?

তিনি প্ৰকাৰৰ চিকিৎসা পদ্ধতি কি কি ?

8. Answer the following questions :

2×2=4

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Fill in the blanks :

খালী ঠাই পূৰণ কৰা :

आयु _____ व्याधे _____ रामनं तथा।

যয় বিদ্বদ্भिः स _____ उच्यते ॥

(b) Elucidate the idea contained in the following

line :

তলৰ বাক্যখণ্ডটিৰ ভাৱাৰ্থ নিৰ্ণয় কৰা :

‘‘सुखसंज्ञकमारोग्यं विकारो दुःखमेव च।’’

(continued)

24A/274

(Turn Over)

9. Explain any *one* of the following : 5

তলৰ যি কোনো এটাৰ ব্যাখ্যা লিখাঁ :

(a) অথ দক্ষ: ক্ৰিয়াদক্ষ: স্বৰ্বেদ্যৌ বেদমায়ুধ:।
বেদযামাস বিদ্বাংসৌ সূৰ্য্যশৌ সুরসত্তমৌ ॥

(b) যাবত্ কণ্ঠগতা: প্ৰাণা যাবন্নাস্তি নিৰিন্দ্ৰিয়:।
তাৰ্ভিকিত্সা কৰ্তব্যে কালস্য কুটীলা গতি: ॥

10. Write a short note on any *one* of the following : 5

তলৰ যি কোনো এটাৰ চুম টোকা লিখাঁ :

(a) আত্ৰেয়

(b) শাস্ত্ৰকৰ্ম

11. (a) Discuss the role of भरद्वाज in respect of
Āyurveda. 10

আয়ুৰ্বেদশাস্ত্ৰত ভৰদ্বাজৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰাঁ।

Or / অথবা

(b) Write a note on the various features of a वैद्य.

বৈদ্য এজনৰ ভিন্ন বৈশিষ্ট্যৰ ওপৰত এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰাঁ।

★ ★ ★